

Tematika

FDB 2208 Művelődéstörténet I. (ID 2551 Egyetemes művelődéstörténet)

1. hét: Az emberiség őstörténete, az őskor művészete
2. hét: Az ókori Közel-Kelet
3. hét: Az ókori Egyiptom
4. hét: A minósziak és a mükénéiek, az archaikus és a klasszikus görög világ
5. hét: Róma és a Római Birodalom. A Bizánci Birodalom
6. hét: Európa nyugati, középső és északi része a vaskortól a 10-11. századig
7. hét: Kína, Japán és India néhány művelődéstörténeti vonatkozása
8. hét: Az iszlám világa
9. hét: Korai civilizációk Európán kívül
10. hét: A román kori művészet és a gótika világa
11. hét: A reneszánsz világa
12. hét: A felvilágosodás Európában
13. hét: A művészeti stílusok évszázadai I.
14. hét: A művészeti stílusok évszázadai II.
15. hét: A művészeti stílusok évszázadai III.

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

- Gucziné- Dr. Huszti Gy.: Művelődéstörténet. Képzőművészeti Kiadó, Bp. 2002
- Crofton, I.: Egyetemes Guinness Enciklopédia. Budapest, 1992 (Csak kijelölt fejezetek.)
- Harenberg, B. (szerk.): Az emberiség krónikája. 1990 (Csak kijelölt fejezetek.)
- Gombrich, E. H.: A művészet története. Budapest, 1978
- M. Kiss P.: Művészetről mindenkinek. Budapest, 1973
- Rowley, G. (szerk.): A zene könyve. Budapest, 1983
- Új képes történelem 1-29. kötet. (Larousse-Officina Nova, illetve Magyar Könyvklub-Helikon Kiadó), Budapest, 1990-es évek
- Léederer E.: Egyetemes művelődéstörténet. Budapest, 1992 (reprint kiadás!)
- Friedell, E.: Az újkori kultúrák története I-V. Budapest, 1989-1993
- Caselli, G.: A reneszánsz és az Újvilág. Budapest, 1991
- Guy, J.: Egyiptomi élet. Görög élet. Római élet. Budapest, 2000
- Goldziher I.: Az iszlám kultúrája. Budapest, 1981
- Heussi, K.: Az egyháztörténet kézikönyve. Budapest, 2000
- Sperber, D.: A kultúra magyarázata. Budapest, 2001

Nyíregyháza, 2011. június 8.

Dr. Dobány Zoltán
főiskolai docens

Tantárgyi követelmények

FDB 2208 Művelődéstörténet I. (ID 2551 Egyetemes művelődéstörténet)

(elmélet, a tárgy kollokviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag:

Az emberiség őstörténete, az őskor művészete. Az ókori Közel-Kelet

Az ókori Egyiptom. A minósziak és a mükénéiek, az archaikus és a klasszikus görög világ
Róma és a Római Birodalom. A Bizánci Birodalom. Európa nyugati, középső és északi része
a vaskortól a 10-11. századig

Kína, Japán és India néhány művelődéstörténeti vonatkozása. Az iszlám világa

Korai civilizációk Európán kívül

A román kori művészet és a gótika világa. A reneszánsz világa. A felvilágosodás Európában

A művészeti stílusok évszázadai

Évközi ellenőrzés módja: zárthelyi dolgozat

Tervezett időpontja: november második hete

A vizsgára bocsátás feltétele: a minimális követelményeknek megfelelően megírt dolgozat

Kötelező, illetve ajánlott irodalom:

Gucziné- Dr. Huszti Gy.: Művelődéstörténet. Képzőművészeti Kiadó, Bp. 2002

Crofton, I.: Egyetemes Guinness Enciklopédia. Budapest, 1992 (Csak kijelölt fejezetek.)

Harenberg, B. (szerk.): Az emberiség krónikája. 1990 (Csak kijelölt fejezetek.)

Gombrich, E. H.: A művészet története. Budapest, 1978

M. Kiss P.: Művészetről mindenkinek. Budapest, 1973

Rowley, G. (szerk.): A zene könyve. Budapest, 1983

Új képes történelem 1-29. kötet. (Larousse-Officina Nova, illetve Magyar Könyvklub-
Helikon Kiadó), Budapest, 1990-es évek

Léderer E.: Egyetemes művelődéstörténet. Budapest, 1992 (reprint kiadás!)

Friedell, E.: Az újkori kultúrák története I-V. Budapest, 1989-1993

Caselli, G.: A reneszánsz és az Újvilág. Budapest, 1991

Guy, J.: Egyiptomi élet. Görög élet. Római élet. Budapest, 2000

Goldziher I.: Az iszlám kultúrája. Budapest, 1981

Heussi, K.: Az egyháztörténet kézikönyve. Budapest, 2000

Nyíregyháza, 2011. június 18.

Dr. Dobány Zoltán
főiskolai docens

**Kollokviumi tételek az FDB 2208 Művelődéstörténet I. és az ID 2551 Egyetemes
művelődéstörténet című tantárgyakhoz**

1. Az emberiség őstörténete, az őskor művészete
2. Az ókori Közel-Kelet
3. Az ókori Egyiptom
4. A minósziak és a mükénéiek, az archaikus és a klasszikus görög világ
5. Róma és a Római Birodalom. A Bizánci Birodalom
6. Európa nyugati, középső és északi része a vaskortól a 10-11. századig
7. Kína, Japán és India néhány művelődéstörténeti vonatkozása
8. Az iszlám világa
9. Korai civilizációk Európán kívül
10. A román kori művészet és a gótika világa
11. A reneszánsz világa
12. hét: A felvilágosodás Európában
13. hét: A művészeti stílusok évszázadai I. (barokk, klasszicizmus stb.)
14. hét: A művészeti stílusok évszázadai II. (impresszionizmus, posztimpresszionizmus stb.)
15. hét: A művészeti stílusok évszázadai III. (művészeti stílusok a 20. században)

Nyíregyháza, 2011. június 16.

Dr. Dobány Zoltán
főiskolai docens

Tematika

FDB 2209 Művelődéstörténet II. ID 2562 Magyar művelődéstörténet

(Fejezetek a magyar művelődéstörténetből)

1. hét: A magyar művelődés korai szakaszai
2. hét: A magyarok és a IX-X. századi Európa
3. hét: A középkori művelődés
4. hét: A magyar művelődés a kora újkorban
5. hét: Szellemi élet a kora újkorban I.
6. hét: Szellemi élet a kora újkorban II.
7. hét: A polgári társadalom korának művelődése I.
8. hét: A polgári társadalom korának művelődése II.
9. hét: A polgári társadalom korának művelődése III.
10. hét: A polgári társadalom korának művelődése (1920-1948) IV.
11. hét: A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig I.
12. hét: A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig II.
13. hét: A magyar művelődés 1948 után I.
14. hét: A magyar művelődés 1948 után II.
15. hét: A magyar művelődés 1948 után III.

Kötelező és ajánlott irodalom:

Dr. Gucziné dr. Huszti Gy: Művelődéstörténet. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 2002

Kovács I.: Magyar művelődéstörténet. Főiskolai jegyzet, 1996

Kósa L. (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Budapest, 2002

Glatz F. (szerk.): A magyarok krónikája. Budapest, 1996

Aradi N. (szerk.): A művészet története Magyarországon. Budapest, 1983

Frisnyák S.: Magyarország történeti földrajza. Budapest, 1990

Nyíregyháza, 2011. június 11.

Dr. Dobány Zoltán

főiskolai docens

Tantárgyi követelmény

FDB 2209 Művelődéstörténet II. ID 2562 Magyar művelődéstörténet

(elmélet, a tárgy kollokviummal zárul)

Elsajátítandó tananyag:

A magyar művelődés korai szakaszai (az előmagyar kor, az ősmagyar kor, a honfoglalás kora)

A magyarok és a X. századi Európa (a Kárpát-medence a X. században, kalandozások)

A középkori művelődés (természeti környezet a Kárpát-medencében, életmód, szerzetes- és lovagrendek, egészségügyi viszonyok, szellemi élet)

A magyar művelődés a kora újkorban (a kultúrtáj lassú átalakítása, életmód és mentalitás, betegségek és gyógyításuk lehetőségei, az írott kultúra térhódítása)

Szellemi élet a kora újkorban (a reneszánsz műveltség megjelenése és terjedése, humanista műveltség, tudomány, irodalom, a reformáció, udvari kultúra a királyi országrészben és Erdélyben, felekezeti megoszlás és ellenreformáció, a barokk Magyarországon, katolikus és protestáns iskolaügy)

A polgári társadalom korának művelődése (a természeti környezet átalakulása, felvilágosodás és jozefinizmus, reformkor, romantika és biedermeier, önkényuralom és pozitívizmus, a kettős monarchia virágkora, a századforduló: válság és újítás, a hétköznapi élet kultúrája)

A polgári társadalom korának művelődése (1920-1948)

A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig (a művészeti élet szerkezete, a reformkor művészetének stílustörekvései, a klasszicista építészet virágkora, a nemzeti szobrászat kezdetei, a nemzeti festészet kialakulása, a magyar romantika, a realista törekvések, historizmus és akadémizmus, magyar képzőművészet a századforduló éveiben, a szecesszió és a szimbolizmus, az avantgarde térhódítása, népi törekvések)

A magyar művelődés 1948 után

Évközi ellenőrzés módja: zárthelyi dolgozatok

Tervezett időpontok: (március első hete, április második hete)

A vizsgára bocsátás feltétele: a minimális követelményeknek megfelelően megírt dolgozat

Kötelező és ajánlott irodalom:

Dr. Gucziné dr. Huszti Gy: Művelődéstörténet. Képzőművészeti Kiadó, Budapest, 2002

Kovács I.: Magyar művelődéstörténet. Főiskolai jegyzet, 1996

Kósa L. (szerk.): Magyar művelődéstörténet. Budapest, 2002

Glatz F. (szerk.): A magyarok krónikája. Budapest, 1996

Aradi N. (szerk.): A művészet története Magyarországon. Budapest, 1983

Frisnyák S.: Magyarország történeti földrajza. Budapest, 1990

Nyíregyháza, 2011. június 18.

Dr. Dobány Zoltán

főiskolai docens

Kollokviumi témakörök művelődéstörténetből

(FDB 2209, Művelődéstörténet II. ID 2562 Magyar művelődéstörténet)

1. A magyar művelődés korai szakaszai

- Az előmagyar kor. Az ősmagyar kor. A honfoglalás kora (hitvilág, regék és mondák, művészeti emlékek)

2. A magyarok és a X. századi Európa

- A Kárpát-medence a X. században. Kalandozások. Itália. Gallia, Bizánc. Kapcsolat a németekkel

3. A középkori művelődés

- Természeti környezet a Kárpát-medencében. Életmód. Szerzetes- és lovagrendek. Egészségügyi viszonyok. Szellemi élet

4. A magyar művelődés a kora újkorban

- A kultúrtáj lassú átalakítása. Életmód és mentalitás. Betegségek és gyógyításuk lehetőségei. Az írott kultúra térhódítása

5. Szellemi élet a kora újkorban I.

- A reneszánsz műveltség megjelenése és terjedése. Humanista műveltség, tudomány, irodalom. A reformáció. Udvari kultúra a királyi országrészben és Erdélyben

6. Szellemi élet a kora újkorban II.

- A barokk Magyarországon. Felekezeti megoszlás és ellenreformáció. Katolikus és protestáns iskolaügy. Puritanizmus, pietizmus, janzenizmus

7. A polgári társadalom korának művelődése I.

- A természeti környezet átalakulása. Életmód és mentalitás. Egészségügy. Technikai civilizáció. Egyházak, vallások, erkölcsi állapot

8. A polgári társadalom korának művelődése II.

- Felvilágosodás és jozefinizmus. Reformkor, romantika és biedermeier. Önkényuralom és pozitívizmus. A kettős monarchia virágkora. A századforduló: válság és újítás

9. A polgári társadalom korának művelődése III.

- A hétköznapi élet kultúrája

10. A polgári társadalom korának művelődése (1920-1948) IV.

- Szellemi élet (újkonzervativizmus és liberális ellenzék, a polgári és a népi kultúra kettőssége)

11. A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig I.

- A művészeti élet szerkezete. A reformkor művészetének stílustörekvései, a klasszicista építészet virágkora, a nemzeti szobrászat kezdetei, a nemzeti festészet kialakulása

12. A magyar képzőművészet a 18. század végétől 1948-ig II.

- A művészet és a társadalom viszonyának változásai. A magyar romantika, a realista törekvések, historizmus és akadémizmus. Magyar képzőművészet a századforduló éveiben. A szecesszió és a szimbolizmus, az avantgarde térhódítása . Népi törekvések

13. A magyar művelődés 1948 után I.

- A politika szerepe a kulturális és társadalmi folyamatokban. Társadalmi tér, természeti környezet. Életkörülmények és anyagi kultúra

14. A magyar művelődés 1948 után II.

- Értékek, emberi kapcsolatok. Tömegkultúra, társadalom és művelődés. Oktatás és tudomány. Vallás, egyház, egyházpolitika, hit

15. A magyar művelődés 1948 után III.

- Művészeti kezdeményezések és szellemi irányzatok. Magyarországi kisebbségek — kisebbségben élő magyarság

Nyíregyháza, 2011. június 14.

Dr. Dobány Zoltán
főiskolai docens